ՊԱՅՄԱՆՔ

Կ. Պոլսոյ եր. Տարեկան 180 ղղ. Արծաթ
" " Վեցամսեայ 100 " "
" " Եռամսեայ 60 " "
Գաւառաց համ. Տարեկան 200 " "
" " Վեցամսեայ 110 " "
Մէկ թիւը՝ Մեծ թերթ 4 " "
" Փոքր " 2 " "
Ծանուցման տողը 2 ղուրուշ է:

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսի [illegible] ամսուն 1էն ու 15էն կ'սկսի.
Դուրս գացած լրագրաց համար ծախքը Խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն՝ Խմբագիր Տնօրէնին պիտի ուղղուի. եւ նամակ [illegible] թղթոյ վրայ է:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

Քաղաքականութեան հանդարտութիւնն այս միջոցիս խիստ քիչ նիւթ կը մատակարարէ ժամանակագրին զննութեանցը, վասն զի աշխարհիս անուանի ամենէն մեծ գլխաւորներն ի՛րենց քաղաքական հոգերը դրեթէ մէկ կողմ դնելով, իրենց մայրաքաղաքներէն հեռացած և գիւղական զուարճութեանց զբաղած են։ Նաբոլէոն կայսրը Բլոմպիէրի ջուրերէն Շալոնի բանակը դնաց՝ ամեն տարի կատարուած զինահանդէսին ներկայ գտնուելու համար. անկէ ալ Սէն—Քլու և Պարիզ պիտի երթայ, ուր պիտի գտնուի նաև Իօժէնի կայսրուհին։ Սպանիոյ թագուհին, ինչպէս արդէն ալ ծանուցեր էինք, Պաղղիոյ սահմանագլուխները կը պտըտի, բայց չգիտցուիր տակաւին թէ արդեօք Նաբոլէոն կայսեր հետ պիտի տեսնուի՞։ Անգղիոյ թագուհին ալ Գերմանիոյ կը ճանապարհորդէ։ Իսկ Պրուսիոյ թագաւորն ու Աւստրիոյ կայսրը տակաւին իրարու հետ չտեսնուեցան և այս երկու վեհապետաց տեսակցութեան վրայ լրագրաց ածխ մը յառաջ բերած ամեն տեսակ խորհրդածութիւններն ալ առ այժմ 'ի դերև ելած կ'երեւին։ Շլեզվիկ—Հոլշթէյնի անվերջանալի խնդիրը տարիէ մ'իվեր դեռ մաս մը յառաջ գացած չէ, և գերմանական երկու մեծ տէրութիւնները տակաւին իրենց մէջ դեսպանական վիճաբանութիւնները կը շարունակեն, մինչդեռ Պրուսիոյ արքունական օրէնսգէտներն ալ երկար խորհրդածութիւններէ ետև տարօրինակ վճիռ մը տուին թէ Իլլացի դքսութիւնները Տանիմարքայի թագաւորին օրինաւոր ստացուածքն էին, զորս Վիէննայի դաշնադրութեամբ Աւստրիոյ և Պրուսիոյ թողուցած է։ Իսկ Աւկուսթէնպուրկի դքսին և գերմանական աւագանւոյն խօսքն անգամ չկայ։ Իրօք այս վճռոյն մէջ Աւստրիա Պրուսիոյ փառասիրութեան նպաստելու դժկամակելով, լրագիրները նորէն պատերազմի թմբուկը զարնելու ելան՝ ըսելով թէ Պաղղիա Անգղիա և Ռուսիա ալ համաձայներ են իրենց մէջ։ Բայց ասոնք ամենն ալ չափազանցութիւններ են, և պատերազմի հաւանականութիւն մը չնշմարուիր։ Արդարև Աւստրիա իր զինուորական ծախքերը նուազեցնելու համար, ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, բաւական զօրք ճամբեց, և պաշտօնէից փոփոխութիւնը ո՛չ միայն տէրութեան ներքին քաղաքականութեան պատճառներէն մէկն եղաւ, այլ և Հունգարիոյ խնդրոյն լուծումն ալ դիւրացուց։

Եւրոպայի ամենէն պատերազմասէր տէրութիւնն ալ, Ռուսիա անգամ, իր բանակը խաղաղութեան վիճակի մէջ դրաւ, և Լեհաստանը զինուորութեամբ վերանորոգելէ ետև, հիմա ալ բարեկարգելու զբաղած է։

Արդէն ծանուցեր էինք Պաղղիոյ մէջ գաւառական ժողովոց ընտրութեանց սկիզբը։ Այս ընտրութեանց մէջ ազատամիտ կողմը մեծագոյն մասամբ յաղթող ելաւ, բայց կառավարութիւնն տակաւին փոխանակ իրեն պարտութիւն մը համարելու՝ պարծանք կը սեպէ, և ներքին գործոց պաշտօնէին գաւառապետաց գրած մէկ շրջաբերականին մէջ իր ուրախակցութիւնը կը յայտնէ ընտրութեանց անկողմնակալ ոգւով կատարուելուն, և կառավարութեան ու ընտրողաց մէջ տիրած համաձայնութեան վրայ։

Անգղիոյ մէջ ալ ընտրութիւնները խաղաղութեամբ վերջացան 'ի շնորհս ազատամտաց։

Պաղղիոյ զինուորական նաւահանգիստներուն մէջ այս օրերս մեծ հանդէսներ կ'ըլլան 'ի պատիւ անգղիական նաւախումբին՝ որ դաղղիացւոց նաւաքաններուն այցելութեան եկած է։

Օգոստ. 3/15ին մեծ տօն կատարուեցաւ Շէրպուրկի նաւահանգիստին մէջ, ուր գաղղիական և անգղիական պատերազմի նաւերը քով քովի երկաթ ձգած էին։ Նաւահանգիստ մ' եղաւ, որուն մէջ գաղղիացիք մեծ պատիւ ըրին անգղիացւոց։

Իտալիոյ լուրերը կը ծանուցանեն թէ ազգային երեսփոխանաց խորհրդարանը յառաջիկայ սեպտեմբերին պիտի լուծուի, հոկտեմբերի մէջ ընտրութիւնները պիտի կատարին և նոր խորհրդարանը նոյեմբեր ամսոյ մէջ պիտի գումարի 'ի Ֆլօրէնցա։ Ասկից կրնայ հասկցուիլ թէ Իտալիա մտերմ դարձեալ այլ և այլ յուզմանց ենթակայ պիտի ըլլայ, և ամենէն հակառակ ազդեցութիւնները խորհրդարանին մէջ մեծագոյն մաս վաստըկելու համար շատ ճիգ պիտի թափեն։ Հռոմայ արքունիքն ալ բնականաբար հանդարտ չպիտի կենայ, և կղերական անդամներ ընտրելու համար ամեն հնարք 'ի գործ պիտի դնէ։ Միւս կողմանէ Մածծինի կուսակիցներն ու հասարակապետականք ալ անգործ չպիտի կենան, և նա՛ենք ընտրութեանց վախճանն ի՛նչ արդիւնք պիտի ունենայ։ Բարեբախտաբար Իտալիոյ կառավարութիւնը բաւական զօրաւոր է կուսակցութեանց գլուխը ջախջախելու համար, ինչպէս որ Նափոլիի մէջ աւազակութիւնն օր քան զօր անհետ ըլլալու յաջողեցաւ։

Իսկ Հռոմի և Ֆլօրէնցայի մէջ բացուած բանակցութիւններն առայժմ ըստ երևութին բոլորովին դադրած են, և Պ. Վէճէցցիի պաշտօնն ալ 'ի դերև ելած է։ Սակայն Ս. Պապը ժամանակիս պահանջմանց պիտի զիջանի, կամ Վիքթօր Էմմանուէլ թագաւորը պապական բանադրանաց շանթերէն իր խիղճն ազատ պահելու համար Հռոմի արքունեաց պահանջած ապաշխարանքը կրել յանձն պիտի առնու։ — այս երկու պարագաներն ալ տակաւին անհաւանական են, ուստի ելքին սպասելէ զատ ուրիշ գուշակութիւն մը չենք կրնար ընել։

Սպանիոյ կղերը տակաւին իր դաժբեթը կը շարունակէ Իտալիոյ թագաւորութեան ճանչցուելուն դէմ, բայց իրեն կուսակից շատ չգտներ, վասն զի սպանիացիք ալ հիմա ազատամտութեան մէջ բաւական յառաջ գացած ըլլալով՝ կղերին յետադէմ յորդորանացը դիւրաւ ական չեն դներ։

Ամերիկայէն առնուած լուրերը բոլորովին գոհացուցիչ չեն։ Հարաւին մէջ բաժանման ոգին մարած չէ, և ապստամբութիւնն անգամ տակաւին գերեաց տէրերուն խելքը գլուխը բերած չէ։ Շատ տեղեր դաշնական իշխանութեան դէմ հակառակութիւնները կը շարունակեն, և կառավարութիւնը որ զօրաց թիւը նուազեցնելու զբաղած էր՝ առ այժմ պատրաստ զրահուած զինուորները պահելու որոշում ըրած է։ Ճօնսըն նախագահին քաղաքականութիւնն ամեն տեղ գոհունակութեամբ ընդունուիլ սկսաւ, և Պաղղիա ու Անգղիա ալ պատերազմի մասնաւորութիւններէն ազատեցան։ Գերեաց խնդիրը կարծուածէն աւելի ծանրանալիք կերպարանք մը կառնու, վասն զի ազատութիւն գտնող սևերը կը կարծեն թէ աշխատութենէ ալ ազատ պիտի ըլլան և իրենք զիրենք պահելու հոգ չեն տանիր։ Ասկից ընդհանուր դժգոհութիւն մը յառաջ եկած է, մշակութիւնն ու առևտուրը կեցած են, և սևերուն վիճակը առաջուանէն աւելի վատթարացած է։ Կան շատեր ալ որ սևերուն ազատութեամբը չգոհանալով, կը պահանջեն որ ընտրութեան իրաւունք, ինչպէս նաև քաղաքացւոյ մը վայելած ամեն ազատութիւններն ալ տրուին անոնց։ Բայց դժբաղդաբար սևերը դեռ մտաւոր մշակութենէ բոլորովին զուրկ ըլլալով այս վիճակին պատրաստուած չեն։ Անոնք դէշ բաներ են արդարև, բայց ոչ գերութեան չափ, և ժամանակաւ կրնան անհետանալ, ուստի Ամերիկայի քաղաքագէտներն ալ իրենց ուշադրութիւնը զանոնք անհետացնելու միջոցներուն վրայ դարձուցած են։

Մեքսիկայի մէջ Մաքսիմիլիանոս կայսրն ազդու կերպով երկիրը կը բարեկարգէ, և իր զօրքերը, ինչպէս նաև գաղղիական բանակը՝ ամեն կողմանէ Ժուարէզի կուսակիցները կը հալածեն։

Պրազիլիոյ կայսրութիւնը բաւական մեծ պատերազմ մը մղելու զբաղած է Հարաւային Ամերիկայի քանի մը մանր հասարակապետութեանց հետ, և վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Պրազիլիոյ նաւատորմիղը մեծ յաղթութիւն մ'ալ տարեր է։

Համաճարակ հիւանդութիւնը Եւրոպայի մէջ ալ ճարակիլ սկսած է։ Իտալիոյ Անքոնա քաղաքը առաջին հարուած մը կրեց այս ժանտախտէն։ Հակառակ կառավարութեան ճգանցը՝ Մարսիլիա, Փարիզ, Պրիւքսէլ, Պորտօ, Լոնտրա և ուրիշ շատ մը տեղերէ այս վտանգաւոր հիւանդութեան ձայները կը լսուին, բայց աշնանային եղանակը վրայ գալով՝ յուսալի է որ շուտով անհետ ըլլայ։

Հնդկաստանէն եկած լուրերուն նայելով, այս տարի հոն ալ առատ տաք ըլլալով՝ դրեթէ բոլոր կանանչներն այրեր են արևէն տապէն, և երկիրը չոր անապատի մը կերպարանք առեր է։ Քօլէռան ալ մեծ կոտորած կընէ, մանաւանդ աղքատաց մէջ, ուր ինչպէս ամեն տեղ՝ հոն ալ առողջապահական զգուշութիւններ ընելու անփոյթ կամ անձեռնհաս են։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաղղիացւոց կայսրն և կայսրուհին Շալոնէն [illegible] գացին և անկից ալ Զուիցերիա անցնելով՝ երկու օր Արէնէմպէրկի ապարանքը կեցան, որ Հոլանտայի թագուհւոյն սեփականութիւնն էր և Նաբոլէոն կայսրն ալ իր մանկութիւնն հոն անցուցած էր։

Անգղիոյ նաւատորմիղը Շէրպուրկէն Պրէստ պիտի երթայ և հոն ալ մեծ հանդէսներ պիտի կատարուին։

Օգոստ. 7/19ին Սալցպուրկի մէջ տեսակցութիւն ըրին Աւստրիոյ կայսրը Պրուսիոյ և Պաւիերայի թագաւորները և Հէս-Տարմշթատի մեծ դուքսը։ Յիշեալ տէրութեանց արտաքին գործոց պաշտօնեայներն ալ ներկայ էին, և կըսուի թէ Շլեզվիկ—Հոլշթէյնի խնդրոյն վրայ կատարեալ համաձայնութիւն հաստատուեր է Աւստրիոյ և Պրուսիոյ արքունեաց մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Համաճարակ հիւանդութիւնն իր յետախաղաց ընթացքը կը շարունակէ և հետզհետէ նուազելու վրայ է։ Անցեալ յուլիս 21 էն՝ այն է լրագրոյս 701 թուոյն հրատարակութեան օրէն 'ի վեր քօլէռայէն բանուորներուն օրական թիւը.

21	յուլիս	637
22	"	654
23	"	764
24	"	000
25	"	717
26	"	923
27	"	657
28	"	692
29	"	518
30	"	732
31	"	612
1	օգոստ.	432
2	"	335
3	"	372
4	"	141
5	"	131
6	"	111
7	"	79
8	"	104
9	"	81
10	"	71
11	"	66
12—13	"	69

Այսպիսի կառավարութիւնն իր ամեն կարգի հպատակ ժողովրդոց վրայ ունեցած հայրական գթալիր խնամոյն այսպիսի նոր և պայծառ փորձեր տուաւ ներկայ դժբաղդ պարագաներուն մէջ, որ յաւիտեան չեն կրնար մոռցուիլ։ Քօլէռային ճարակումն արգիլելու, վտանգեալները դարմանելու և աղքատները խնամելու համար ինչ որ մարդկօրէն հնար էր՝ անխնայ 'ի գործ դրաւ մեծամեծ զոհողութիւններով։ Կառավարութեան այս գովելի խնամոց արժանի գործադիր հանդիսացաւ Ոստիկանութեան դուռը կազմուած արտաքոյ կարգի յանձնաժողովը, որ ամեն օր շարունակ գումարուելով՝ իրեն յանձնուած ամենակարևոր պաշտօնը խղճի մտօք և անձնուիրաբար կատարեց։ Մայրաքաղաքիս ամեն կողմերն առ ժամանակեայ հիւանդանոցներ հաստատուեցան, ամեն թաղեր տէրութեան կողմանէ բժիշկներ դրուեցան, դեղարաններ բացուեցան, օգնութեան դրամատնակներ սահմանուեցան աղքատաց և կարօտելոց ձրի օգնութիւն մատակարարելու համար, և ամեն կարգի ժողովուրդք անխտիր վայելեցին տէրութեան բարերարութիւնը։ Եթէ Տէրութեան այսչափ խնամոց համապատասխանէին նաև հասարակութեան կողմանէ հարկ եղած ըզգուշութիւններն ու սպասուած գործակցութիւնները, տարակոյս չկայ որ վտանգն աւելի թեթև և վաղանցուկ կըլլար։ Սակայն հասարակութեան ամեն կարգերը խորին շնորհակալութեամբ և անմոռաց երախտագիտութեամբ ընդունեցին Տէրութեան բարերարութիւնները, և աղքատին անկիւնէն, ինչպէս նաև հարուստին ապարանքէն մի և նոյն օրհնութեան ձայները կելլեն յերկինս վասն պահպանութեան կենաց առատաձեռն և օգոստափառ Ինքնակալին, և վասն յաջողութեան անոր ամեն բարենպաստ խորհրդոյն ու ձեռնարկութեանցը։

Գոհ ենք որ Ս. Պատրիարք Հայրն ալ այս մասին Հայ հասարակութեան մէջ տիրած զգացմանց թարգման կանգնելով, ընդհանուր Ազգին սրտագին շնորհակալիքը յատուկ նամակաւ մը ներկայացուցեր է Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, և Ոստիկանութեան Վսեմ. պաշտօնէին։

Իսկ Ազգիս մէջ մասնաւոր անձանց, ընկերութեանց և թաղական խորհրդոց անդամոց կողմանէ եղած ջանքերն ալ ոչինչ նուազ գովութեան և շնորհակալութեան արժանի են։ Եթէ գտնուեցան շատ անձինք որ իրենց մարդասիրական և քրիստոնէական պարտաւորութիւնները բոլորովին բարձի թողի ըրին անարդարանալի անձնասիրութեամբ և երկչոտութեամբ, ընդհակառակն գտնուեցան այնպիսի վեհասիրտ անձինք ալ որ իրենց նմանեաց օգնելու համար ջանք և զոհողութիւն չխնայեցին։

Բերայի Թաղ. խորհրդին գովելի ջանքն արդէն յիշած ենք. ոչինչ նուազ գովութեան արժանի եղած են նաև Խասգիւղի Նէնէ Մահալէի Թաղ. խորհուրդը և Սամաթիոյ Հայկական ընկերութիւնը. իսկ բժիշկներէն ալ Մեծ. Տօքթ. Ռուսինեան, Տօքթ. Թագւորեան, Տօքթ. Յակոբ էֆէնտի Խանամիրեան, Տօքթ. Համբարձում Ալթունեան, Տօքթ. Նազարեթ էֆէնտի, իրենց արհեստին օգնութիւնն անխտրապէս և անձնուիրաբար ամենուն և մանաւանդ աղքատաց և կարօտելոց նուիրելով, ընդհանուրին շնորհակալեաց վայել իրաւունք ստացած են։

Կը փափաքինք որ եթէ այս տեսակ մարդասիրական խնամք, ջանք և անձնուիրութիւն ընող ուրիշ Թաղ. խորհուրդներ, ընկերութիւններ կամ մասնաւոր անձինք, մանաւանդ բժիշկներ կը գտնուին, անոնց ալ անուններն ու գործերը մեզի հաղորդուին, որպէս զի վերոյիշեալներուն հետ զանոնք ալ հրատարակելով ընդհանուրին շնորհակալեաց ներկայ ընծայելու արդարանալի պարտաւորութիւննիս կատարենք։

———

Արդէն շատ փորձերով տեսնուած ու հաստատուած է, որ ներկայ համաճարակ հիւանդութիւնը դրեթէ միշտ լուծմամբ կ'սկսի, կամ մանաւանդ լուծմունքը կամ փորհարութիւնը յառաջընթաց նշան կամ հրաւիրակն է այս դժնդակ հիւանդութեան։ Ուստի անոնք որ փորհարութեան սկզբնաւորութիւն տեսնելնուն պէս դեղ և դարման գտած են, դրեթէ ամենն ալ վտանգէ ազատ մնացած են. իսկ անոնք որ բանի տեղ չդնելով առաջքն առնելու փութացած չեն, դժբաղդաբար մեծ մասամբ զոհ գացած են։

Ոստիկանութեան դուռը կազմուած առողջապահական Յանձնաժողովը՝ որուն իմաստուն անօրէնութիւններն և անխոնջ ու անձնուիրական ջանքը չենք կրնար ըստ արժան բաւականին գովել, թէ՛ առողջապահական կամ նախապահեստ զգուշութեանց և թէ՛ դարմանաց և օգնութեանց մասին հնար եղած միջոցները անօրինած պատրաստած և 'ի գործ դրած ժամանակ, այս կարևոր պարագայութիւնն ալ չէր մոռցած իր յորդորութեանց մէջ, և փորձը լիովին իրաւունք տուած է իրեն։

Մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկներէն մէկը՝ մեծայարգ Տօքթ. Գասպար պէյ Մինասեան՝ այս կարևոր կէտին վրայ նամակ մ'ուղղած ըլլալով վերոյիշեալ յանձնաժողովին, յանձնաժողովս զայն հրատարակութեան տուած է պատասխանով մը հանդերձ, որուն մէջ կը հաստատէ թէ իր կողմանէ բժշկաց և հասարակութեան ուղղուած և հրատարակուած խրատներուն մէջ հիւանդութեան յառաջընթաց փորհարութիւնը շուտով կտրելու պատուէրները զանց եղած չեն։

Ահաւասիկ Տօքթ. Գասպար պէյին նամակը, զոր հոս հասարակութեան ուշադրութեանը համար պարտք կը համարինք թարգմանել.

« Պարոն.

«Քանի մը անձանց ժողովի մը մէջ ներկայ համաճարակ հիւանդութեան բնութեանը վրայ կարծիքս յայտնած ժամանակ զիս թախանձեցին որ հետևեալ դիտողութիւններն ուղղեմ Ձեր յանձնաժողովին։

« Քօլէռայի ամէն յանկարծական և շանթահար կերպով զարնուողներ բացառութիւններ են. այլ դրեթէ

...ները քանի մ'օր առաջ փորձառութեամբ կ'ըսէ · Եթէ այս միջոցին դարման տարուի, որ փորձառական շրջան կը կազմէ, Հարիւր հիւանդին յիսունն անշուշտ կազատին քօլէռայէն, ապա թէ ոչ՝ հարիւրին վաթսունը կը մեռնին ·

«Ով որ այս յառաջընթաց փորձառութիւնն ունենալով՝ արժանապէս խորհուրդ մահուան ծիրանէն ալեծած զոհ մը կըլլայ ·

«Այդ հիւանդութիւնն ալ ամենապարզ արդարութեամբ վերածելու համար՝ ամենէն ազդու միջոցն է այս խոլերութեան կաթողութիւնը ամեն տեսակ հրատարակութիւններով հասկցնել հասարակութեան, և այս պարագային մէջ բանալ ընթացքը սովրեցնել ·

«Այս պարզ գիտողութիւնը ձեր դատողութեանը կը ներկայացնեմ, բաղձալով որ ես ալ ախտ հայ մը նուիրած ըլլամ այդ մարդասիրական գործին՝ որուն անձնուէր եղած էք թէ՛ դուք և թէ՛ յանձնաժողովին անդամ եղող բոլոր պատուական եղբայրակիցք ·

Մնամ եւայլն ·

ՍԻՆԱՊԵԱՆ »

Մօլտօ-Վալաքիայէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ այս օրերս Եաշի և Պրայօվայի մէջ անկարգութիւններ ծագեր են, և ամսոյս 3 ին ալ Պուքրէշի մէջ բազմութիւնը ոտք ելնելով քաղաքապետին պալատը կոխեր են · բայց կառավարութեան զօրքերը բուռն զօրութեամբ զարկեր են ամբոխը և այս պատճառաւ քանի մ'անձինք սպաննուեր, շատեր ալ բանտարկուեր են ·

Մօլտօվալաքիոյ լրագիր մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ Պուքրէշի մէջ անցած անցքը ·

«Ժամանակէ մ'ի վեր Պուքրէշի ռամկութիւնը տարտամ ծանօթութիւն մ'ունէր թէ դաւադրութիւն մը կը նիւթուի կառավարութեան դէմ · Դաւադրութիւնն իրենց արհեստ ըրած անձինք, Պ. Պ. Ռօզէթթի և Ֆ. Պրաթիանօ, որք քանի տարիներէ 'ի վեր սուտ լուրերով մեղադրական գրութիւններով և գաղտնի գրութիւններով երկիրն անդադար յուզման մէջ պահելու կը ջանին, այս դաւադրութեան գլուխ եղած էին, բայց մինչև ցայդ իրենց ճարտարութեամբը ոստիկանութեան ամեն հետախուզութիւններն 'ի դերև հանած էին, այնպէս որ ոչ իրենց գլխաւորութեանցը կրցեր էր հաստատ ըլլալ, և ոչ դաւադրական տեղերնին գտնել · Պ. Ֆ. Պրաթիանօյի յանդգնութիւնն այն աստիճան հասեր էր որ առջի քանի մ'օր առաջ նամակ մը գրած է ռամկութեան գլխոյն և իր հաղթանակութեան բերան եղող լրագրի մը մէջ ալ հրատարակած, նամակ մը որուն մէջ նենգաւոր խօսքերով և խիստ ճարտարութեամբ անհնազանդութիւն կը քարոզէր զօրաց և կըսէր թէ ինք գէղն դարձեր էր ոչ թէ յեղաշրջման այլ լոկ շրջում մ'ընելու համար · Երկուշաբթի իրիկուն ձերբակալութեան հրաման եղած էր իր դէմ, բայց բոլոր գիշերը փնտռուելով չգտնուեցաւ և երեքշաբթի առաւօտ Ռօզէթթիի տունը մտած ժամանակ բռնուեցաւ ·

«Կառավարութիւնը կարծեց թէ դաւադրաց գլխոյն բռնուելին իրենց խռովութեան մը կըլլայ, բայց դժբաղդաբար այնպէս չեղաւ · Նոյն օրը (օգոստ. 3/15) ժամը երկքին զաւմարաններ եղան մեծ վաճառանոցին հրապարակին վրայ, և խումբ խումբ մարդիկ այս և այլ փողոցներէ հոն երթալով, ճանբուն վրայ շատ վաճառատուներու և խանութներու ապակիները խորտակեր էին · Ամբոխը մեծնալով քաղաքապետական պալատը գնաց, բռնութեամբ ներս մտան, ամեն բան կոտրեցին և շատ մը թուղթեր ու տոմարներ ջնջեցին · Բազմութիւ ոստիկանութեան գործակալներուն ալ անարգանքներ ընելէ ետքը չարաչար ծեծուեցան փայտերով ու քարերով ·

«Այս վրայ կառավարութիւնը զօրքերը դուրս հանեց զօրանոցներէն, և քաղաքին մէկ քանի կողմերը համախմբելով՝ հրաման ըրաւ որ ամբոխները ցրուեն · Զօրաց հրամանատարներն ամեն ազդարարութիւն ըրին, բայց մարդիկ ընդ ոչ չեղաւ, ընդհակառակն զօրաց վրայ ալ ատրճանակներ պարպեցին ու քարեր նետեցին, որով քանի մը զինուոր և պաշտօնական մը վիրաւորուեցան · Այն ժամանակ զօրաց հրամանատարները երկու անգամ զօրաց հրացաններնին օդին մէջ պարպել տալէ ետև, երրորդ անգամուն ամբոխներուն վրայ պարպել տուին · Ապստամբները ետ մղուելով Օթէլ Մանուկ կոչուած օթեանը և քանի մը ուրիշ տուներ մտան և պատուհաններէն հրացան արձակել և քար նետել սկսան զօրաց վրայ · Զօրքերն ալ դռները կոտրելով ներս մտան և ապստամբները հալածելով, 150ի չափ մարդիկ բռնեցին, որոց մէջ են Ռօզէթթիին քանի մը լրտեսները · Բռնուած մարդիկը ժողովրդեան սինլքոր մասէն են և իրենց ըրած այս փորձն ամեն բարի քաղաքացւոց նողկանք և ցասում պատճառած է ·

«Վերջապէս խռովութիւնը ետքը ժամ մ'ալ չէ ետև զսպուեցաւ և բարեկարգութիւնը կատարելապէս վերահաստատուեցաւ բարի քաղաքացւոց գործակցութեամբ և զօրաց ազդուութեան շնորհիւ ·»

Ռուսիա իշխանը Գերմանիոյ համաքայլին ջուրերը գացած ըլլալով, վերջին խռովութեան միջոցին Պուքրէշ չէ գտնուած, բայց կը կարծուի որ իր վերադարձը չաւշացըներ ·

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սրբազան Պատրիարք Հայրը, որ քանի մը շաբաթէ 'ի վեր Իւսքիւտար գացած էր, երկուշաբթի օրը Գում Գափու 'ի Պատրիարքարանը դառնալով, բոլոր ազգային պաշտօնատարներն ու գործակալներն իրենց պաշտօնը շարունակելու կոչեց · Քաղաքական ժողովոյ անդամոց ալ հրաւէր գրեց՝ ուրբաթ օր՝ երեկ՝ 'ի ժողով գումարուելու · բայց լրանոյս նայելով, չորս ժողովական միայն ներկայացեր են 'ի Պատրիարքարան, և հետեւաբար նիստ չէ կրցած ըլլալ ·

Իզմիրի մեր թղթակիցներէն մէկն այս օրերս Քրքաղաճ քաղաքը գտնուելով, հետեւեալ գոհ ցուցիչ տեղեկութիւնները կը գրէ մեզ տեղւոյն ազգային ուսումնասիրական ջանիցը վրայ ·

Քրքաղաճի Հայերը՝ որոնք 150 տունէ կը բաղկանան, գրեթէ ամենքն ալ երկրագործ են · Մէջերնէն ոմանք բամպակի առեւտուրն կընեն, (վիճակաւ ըսել է որ Քրքաղաճ երեւելի է իր բամպակի գաւառովը ·) ունին տախտակաշէն եկեղեցի մը Ղուկաս կաթողիկոսին օրովը շինուած · քահանայնին որ է Տէրունեան արժանապատիւ Տ. Յակոբ, բարեկիրթ և խոհեմ մէկն է · Թէպէտ և այս տարի նոր և պատուական եկեղեցի մը կառուցանելու միտք ունէին, բայց ունեցած 200.000 դուրուշնին ամանց երեւելեաց վրայ ցրուած ըլլալով, առեւտուրնին ալ ձախորդ երթալով (քանզի այս եւեւեւ ադաները առուտուրի կը գործածէին այն տարը), աւելի յարմար տարի մը ձգեցին իրենց այս բարի նպատակը · Ինչպէս ուրիշ Հայաբնակ քաղաքներ, այսպէս ալ Քրքաղաճ գեն ան'է 5-6 ամիս առաջ խնդրճութեան և երկպառակութեան ցաւալի պատկեր մը կընծայէր · ժողովուրդը ամանց երեւելեաց հակառակութեամբը գործ մը եղած էր · այլ ուրախ եմ ըսելու որ առաջուան անմիաբանութիւնը անցի տարաւ սիրոյ և միութեան քաղցր զգացմանց · երկու կողմն ալ ձեռք ձեռքի տուած գրկեցին Սահմանադրութիւնը, Թաղական խորհուրդ կազմեցին, և ամեն բան իւր կարգի կանոնի դրին · Զարմանք կը սկսիմ լինելու որ այս հաչասարար գործերը կատարուեցան բարեխօսութեամբ և ջանադրութեամբ մեծապատիւ Սարգիս Տիրացուեան և Սիմոն Վէմեան աղաներուն, որոնք առեւտրական գործերու համար ժամանակէ մը 'ի վեր հոս կը գտնուին · Թաղական խորհուրդը զարմանալի եռանդով մը սկսաւ ազգային գործերը մշակելու, դպրոցները բարեկարգել, եկեղեցւոյն պայծառութեանը հոգ տանիլ · դպրոցնին ըլլալով գուցէ զարմանաք · այս Քրքաղաճ ունի երկու դպրոց 2 սեռին համար (մինչդեռ Մանիսան որ աւելի բազմամարդ և մօտ է Իզմիրին զուրկ է աղջկանց դպրոցէ մը) · Տղայոց դպրոցը եկեղեցւոյն կից է · հոն 100էն աւելի մանկունք ընթերցանութեան գեղագրութեան քերականութեան կրթուին · նաև սկսած են բնական աշխարհագրութիւն և հայոց պատմութիւն · վարժապետնին ախրացու Ղազարոս անուն մէկն է որ իր ուսմունքը Իզմիրի Մեսրոպեան վարժարանին մէջ կատարած է · Աղջկանց դպրոցը որ Հայ թաղին մէջն է՝ 40էն աւելի աշակերտուհի ունի, որոնք հասարակ ընթերցանութեան քրիստոնէական վարդապետութեան գեղագրութեան և ասեղնագործութեան կը պարապին · վարժապետուհին օրիորդ Շուշանիկ՝ համեստ և աշխոյժ մէկն է · աշակերտուհեաց ասեղնագործութեան մէջ ըրած յառաջդիմութիւնը յիրաւի շատ գովելի է և զարմանալի Քրքաղաճի համար · բայց օրէն քերականութեան դասատուութիւն ալ սկսելու շնորհիւ Մեծարգոյ Սարգիս աղա Յ. Տամկաճեանի Զմիւռնացւոյ, որուն վրայ է երկու դպրոցներուն վերատեսչութիւնը և որ իր ձեռքէն եկած ջանքն ու խնամքը չխնայեր 'ի յառաջդիմութիւն այս դպրոցներուն · Շնորհակալութեան արժանի է իր այս ընթացքը, ուստի կը փութամ Քրքաղաճցւոց կողմէն հրապարակաւ շնորհակալ ըլլալ այս ազգասէր աղային որ միանգամայն ատենապետ է թաղ. խորհրդոյ, ինչպէս նաեւ այն խորհրդոյն միւս անդամոց ալ որք են՝

Մեծարգոյ Նշան աղա Սամուէլօղլու

« Խաչիկ « Սրվանձեան

« Մարութ « Մարութեան

« Աբրահամ « Տ. Հայրապետեան

« Սահակ « Աքսալեան

Կը փափաքիմ որ այս ազգասէր աղաները յարատեւեն իրենց այս գովելի եռանդը և սիրով միաբանութեամբ շարունակեն իրենց պաշտօնը, որով միայն կրնան ունենալ բարենպատակ խորհուրդներնին ալ 'ի գլուխ հանել · Լսածիս նայելով՝ հիւանդանոց մը հաստատելու միտք ունին աղքատաց և անկարող ազգայնոց համար, և որովհետև բաւական նիւթեր չունին այս ծախքն ալ հոգալու, անոր համար բաժանորդութիւն մը բացած են մասնաւոր այս գործին համար, ամեն մէկ բաժինը 25 դուրուշ · ամեն որդեպ և ազգասէր Հայ իր կարողութեանը չափ կրնայ մասնակցիլ այս բարենպատակ գործին · Խ. Զ.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական կառավարութեան հրամանաւ Անգլիոյ նաւարաններուն շինուած չորս զրահաւոր ֆրեկաթներէն մէկը՝ Օսման Ղազի անուն՝ լմնցած ըլլալով, անցեալ շաբաթ օրը Կ. Պոլիս հասաւ ·

—Մալթայէն, Դամասկոսէն, Կալացէն և Իզմիրէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն, թէ համաճարակ ախտն յիշեալ քաղաքաց մէջ ալ դադարեր է բաւական առաջին կերպով ·

—Հինգշաբթի գիշեր ժամ չորս ու կէսին միջոցները Պալատու գիւղն մօտ հրդեհ պատահելով, պարապէն դուրս ան ու, և նաւամատոյցին շրջակաները ծաւալելով, չորս ժամու մէջ 150ի մօտ տուն խանութ և ուրիշ շէնքեր այրեցան, մեծագոյն մասը հրէից ·

ՊՈՐՍԱՅԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐ

Փարիզ 23 օգոստ.

Օսմ. Քօնսօլիտէ 48 13/16

Օսմ. փոխ 353

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 13 օգոստ.

Ամիսէ մը չափ մայրաքաղաքիս հրապարակին ընթացքը խանգարուել էր, փոքր առ փոքր իր նախկին գիրքն առնալու վրայ է և գործերը դարձեալ կանոնաւոր կերպով շարունակիլ կ'ըսկսին · Այսու ամենայնիւ Պորսան տակաւին կատարեալ գործունէութեան մէջ մտած չէ, և արժեթղթոց փոխանակութիւնը գիներուն վրայ այնչափ մեծ ազդեցութիւն մը չունեցաւ տակաւին, թէպէտ գիներուն թուլութիւնն ալ կը շարունակէ միւս կողմանէ · Իրաց այս վիճակին նկատմամբ փոփոխութիւնը բաւական յաջողութեամբ յառաջ երթալու վրայ է, վասն զի Լեվանթ Հէրըլտ լրագրին խօսքին նայելով, մինչև անցած երկուշաբթի իրիկուն 1 083 822 լիրա ոսկեղէնի արժողութեամբ ամեն տեսակ արժեթուղթ ներկայացուեր է առուգման համար · Այս արդիւնքը տեսնելով կրնայ յուսացուիլ թէ մայիս 31ի օրինաց հաստատած սահմանեալ եռամսեայ պայմանաժամին մէջ փոխանակութիւնը մայրաքաղաքին մէջ կրնայ կատարուիլ · Իսկ Եւրոպայի մէջ, հասարակութիւնն առ այժմ Օսմանեան արժեթղթոց վրայ գործողութիւն ընելէ կ'զգուշանայ, և առջի բերան փոփոխութիւնն ալ մեծ ընդունելութիւն մը չգտներ, բայց քանի որ հին արժեթղթոց տեղ 10 % պակաս տրուելու պայմանաժամը մօտենայ, խիստ հաւանական է որ փոփոխութիւնն ալ այն ատեն աւելի պիտի ընդհանրանայ ·

«Նշմարական բարեկարգութիւնք 'ի Տաճկաստան» վերնագրով գաղղիերէն տետրակ մը հրատարակուեցաւ այս օրերս, որ հմուտ գրչէ մ'ելած կերևի, և ասկից երկու ամիս չափ առաջ արժեթղթոց փոփոխութեան դէմ հրատարակուած տետրակի մը առարկութիւնները կը հերքէ · Տետրակին հեղինակին Օսմանեան կառավարութիւնը կը գովէ նոր հաստատելիք Ընդհանուր պարտուց մայր առումին մէջ, այսուհետև նոր պարտքեր չարձանագրելու խօսք տալուն համար, մինչև որ այն պարտուց շահն ու գլխաւորը հաւասար եկամուտով մը կամ ծախուց խնայութեամբ մ'երաշխաւորեալ չըլլայ · Տարակոյս չկայ որ եթէ կառավարութիւնն այս պայմանը ճշդիւ կատարէ, քիչ ատենէն Օսմանեան վարկը մեծ զօրութիւն կը գտնէ ·

Բայց կէտ մը կայ որ պարզուելու կարօտ էր · Արդի արժեթուղթերն ունեցողները ո՞ր կերպով աւելի շահաւոր կելնեն · իրենց հին արժեթուղթերը պահելո՞վ, թէ նոր արժեթղթոց հետ փոխանակելով · Եթէ առաջին կերպն ընեն, քսան և չորս տարուան մէջ իրենց արժեթղթոց հաւասարը պիտի առնեն, իսկ եթէ երկրորդ կերպն ընեն, նոր արժեթուղթերը 37 տարիէն հաւասարագին պիտի վճարուին, և այն ալ առանց վիճակահանութեան հրապարակին վրայէն գնման միջոցաւ վերնալով ·

Տետրակին հեղինակն այս կէտը բացատրելով փոփոխութեան օգուտները ցոյց կուտայ, որոց ամենէն կարեւորներն են՝ բոլոր Օսմանեան ներքին պարտուց արտաքին պարտուց հաւասար ըլլալը · առանց չափու և պայմանի իր ուզած ատեն նոր պարտք կամ փոխառութիւն չընելու խոստումը · նոր արժեթղթոց Եւրոպայի գլխաւոր հրապարակաց վրայ առնուիլ տրուիլը, որով եւրոպական կառավարութիւններն ալ զանոնք պաշտօնական կերպով ընդունած կ'ըլլան, և իրաւունք կ'ունենան 'ի պահանջել հարկին յանձն առնուած պայմանաց կատարումը խնդրելու · ամեն գլխաւոր հրապարակներու վրայ նոր արժեթղթոց շահուն վճարումը, եւայլն ·

ԹՈՒՂԹ
ԵՒ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
ՁԻՆԻԼԻ ԽԱՆԻՆ ԴՈՒՆ ԿԻՑ ԹԻՒ 12 ԵՒ 14 ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, ՄԵԾ ԵՒ ՄԱՆՐ ՎԱՃԱՌՄՈՒՆՔ
Յ. ԱՐՇԱԿ ԵՒ ԸՆԿ.
Պատիւ ունին ազգիս հասարակութեան ծանուցանելու, որ ամեն տեսակ թուղթերու և գրութեան պիտոյքներ, ինչպէս տետրակներ, կաղապարներ, ընդօրինակութեան մամուլներ, գրիչ, մելան, կնքամոմ, կանոն, գրատախտակ, եւայլն եւայլն Եւրոպայի գործարանաց հետ ուղղակի յարաբերութեանց շնորհիւ կարող են տալու ամեն թղթավաճառներէն աւելի աժան գիներով ծախելու թէ մանրով և թէ հատով ուզողներուն · Հասարակութեան դիւրութեանը համար վերջին գիները օրինակներուն վրայ նշանակուած են, մանրով կամ շատ առնողներուն համար օրինաւոր զեղչ ըլլալու պայմանաւ · Գաւառներէն թուղթ եւայլն ուզողները կրնան դիւրութեամբ առնալ, և այնպիսեաց օրինակներն ալ կը ղրկուին, ծախքը իրենց վրայ ըլլալով · Նամակները պէտք է վճարուած ըլլան ·

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՕԳՈՍՏՈՍ	Բշ. 9	Գշ. 10	Դշ. 11	Եշ. 12	Ուր. 13	Շաբ. 14
	Դրշ.	Դրշ.	Դրշ.	Դրշ.	Դրշ.	Դրշ.
Օսմանեան լիրա Մէճ.	103	103	103	103	103	103
Քամպիոյ արժաթ						
Թահվ. Մէճիտիէ	60.20	60.10	60.10	60.21	60.15	60.15
Եսհամը ճէտիտէ հին	53.25	53.11	53.1	52.37	52.3	52.30
» » նոր	53.25	53.1	53.9	52.25	52.10	52.30
Ագիլէ սաւկով	53.1	52.36	52.36	52.2	52.15	52.15
Ալթին	53.30	52.30	52.30	57	57	57

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն Թալղան կարծր	23—27
» Իսմայիլ »	21—22
» Բուլ. Պալէշ.ք	17—19
» Կոյող	
» Վառնա	19—20
» Իպրայիլ կակուղ	17—19
» Կալաց »	18—20
» Պուրկազ »	19—21
» Պալչըք »	18—20
» Ազօֆ »	21—23
Եշիլագարին կալացի	12—13
Գարի	7.20—8

ՄԵՏԱՔՍ

Պրուսա կարճ թէլ	520—530
» երկան »	550—560
» խազակ չոր	—
Շաքի հօյման փրանք	65—68
» 4 պահախ »	—
» Խարապաղ »	—
» Պարկաս »	65—68
» Երկրորդ »	62—
» Մահալլէ »	—
» Պանտըրմա »	—
» Կէմլէ »	—

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

		Դուրուշ
Բամպակ Պալրքէսէր	հօխայ	42—43
» Կէմլէ	»	42—43
» Ատանա	»	43—44
» Ռուսատասան	»	40—41
Բուրդ Էնկիւրի լուացուած	»	—45
» » չլուացուած	»	—8
» Պալըքէսէր չլուաց.	»	—8
Ճէյրի Էնկիւրիւ	»	—44
» Թախտա	»	—9
» Զօրում	»	—8.20
Մազը սեւ	»	48—22
» ճերմակ	»	42—44
Թիֆթիք Էնկիւրիւ	»	37—38
Աֆիոն Պալըքէսէր	»	—460
Քիթրէ Տերեւ բանուած	»	20—23
Սալէպ Տօհրամանի	»	14—46
Մեղրամոմ գեղին Տրապիզոնի	»	—26
» » Անատօլու	»	—24
Սուսամ Ռումէլիի	»	—
Կասուսափ հունտ Ռումէլիի Քիլէ		—
» » Պանտըրմա	»	—
Ձէթ Այվալըգ	հօխայ	—8
» Կիրիտ	»	—7
Աճառ (Սապոն) Գանտիա	»	—6
» » Միտիլլի	»	—5
Բրինձ Եգիպտոս Բէշլա	»	—4
» Ցիմիտթ	»	—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			Դուրուշ
Խահվէ Ռիօ եւ Գափօ 100	հօխան		850—1000
» Մօքքին	»	»	—
Շաքար գլուխ 6 10 Լա. Կնդ.	»		—
» փոշի (թօզ)	»	»	— 2
» Հոլ. գլուխ	»	»	—265
» փոշի	»	»	—230
Գազգ. գլուխ	»	»	—255
» փոշի	»	»	—228
Անագ (գալայ)	»	»	—690
Պղպեղ (պիպէռ)		հօխայ	— 6
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկալա		»	—450
» » Մատրաս		»	—140
Անուշահոտ (Նուշատըր)		»	— 620
Պողպատ (Չէլիք)		անոտ	—180
Կապար (Գուրշուն)		»	— 310
Թիթեղ (Թէնէքէ) զոյգ ան.		»	—340
Ձիւք սափոնի ձեւ. 7	42	հէյ	— 40
Երկաթ Անգ. ձողաձեւ		կնդ.	65 — 66
» Բէլճիգա		»	70 — 72
» Տախտակ 1—14		»	400—440
» Բոլորակ		»	440—445
» Ռուսիոյ		»	420—430
Քարֆիճա	Վարիլ 39	հէյ.	— 95
Իսպիրալճ ճէն. զոյգ		Անո.	—260
» Փէճ		»	—240
» Թրիէսթ		»	— 95
Սբասնաշէթ Վիէննա		հօխան	— 15
» Թրիէստ եւ Գաղղ.		»	— 13

Այս լրագիրը շաբաթն երկու անգամ կելլէ Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը: Ով որ կուզէ կրնայ ստորագրուիլ, Կ. Պոլիս Ձինիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը: Իսկ դուրսերը ճանաչարածուներն են:
ԻԶՄԻՐ. Խաչատուր Յ. Զարիֆեան.
ԵԳԻՊՏՈՍ. Պօղոս Էֆէնտի Կարապետեան.
ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ: Մահտեսի Սուքիաս աղա Գալուստեան:
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էյմասեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Աբրահամ աղա Արամ Խաչերեան:
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յարութիւն աղա Ճամճեան.
ՎԱՆ. Գրիգոր աղա Խասճանեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Ընթերցասիրաց Թանգարան.
ԱՏԱՓԱԶԱՐ. Մահտեսի Յակոբ աղա Տ Գրիգորեան:
Ուրիշ քաղաքներեն ստորագրուիլ ուզողները այս տեղերեն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ:

Խմբագիր-Տնօրէն
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՁԻՆԻԼԻ ԽԱՆ